

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegraful iese de două ori pe săptămână: Miercuri și Sâmbătă — Prenumerarea se face în Sibiu la expeditura foiei; pe afară la C. R. poște, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate către expeditură.

N° 20. ANUL I.

Prețului prenumerației pentru Sibiu este pe an 7. fl. m. c.; ear pe o jumătate de an 3. fl. 30. cr. — Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe un an 8. fl. ear pe o jumătate de an 4. fl. — Inseratele se plătesc cu 4. cr. șirul cu slove mici.

Sibiu 11. Martie 1853.

Tinerimea noastră pe la școlile publice.

(Capetă.)

Un stat nu poate subsista fără de avere, sănătate, știință, artă, meserie, fără de religie și moralitate; pentru toate trebuințele aceste el își are organele sale. În privința adunării și mulțirii de avere, avem oameni, cari scot la lumină produsele crude, alții, cari le lucră și pregătesc, iar alții, cari le prefac în bani prin comerț. Pentru toate plasele aceste de oameni se cere un trup vârgos, o sănătate deplină, poteri neîncovăiete, ca să potă corespunde ciemăreii lor. Pentru păstrarea sănătății, alungarea și vindecarea boalelor, ce se nasc între oameni, statul are trebuință de doftori, cari după ciemarea lor cea grea și trăpădătoria, și după lucrarea lor, ce este espusă la atâtea pericole și influențe stricătoare, trebuie iarăși să aibă o constituțiune a trupului cât se poate de sănătoasă, tare, și vârtosă.

Pentru naintarea și propășirea științelor și a măestriilor frumoase, statul nu poate fi fără de bărbați de școlă, învățători ai tinerimei, care de nu vor avea organele trupesti bine dezvoltate, peptu sănatos, nu pot corespunde cu folos ciemăreii lor. Pentru trebele religiei și ale moralității, statul are trebuință de tagma preoțească, care din privință, că are să se espună ca și doftorii le atâtea periclitări și scimbări a le aerului, are să propună cu glas mare ca și învățătorul, poporiului de pe catedră cuvântul evangheliei, cine va zice, că n'are trebuință de organe cât se poate mai sănătoase și anume de un peptu vârtos? Pentru apărarea dreptății și susținerea legilor, statul i face trebuință de bărbați legiuitori, cari nefiind senătoși, nu pot împlini cu acurateță însărcinarea ce cade asupra. În urmă ca statul să se potă apăra cu mână armată de dușmanii din afară și de tubăurătorii de din năuntru, să susțină pacea și liniștea publică, să asecureze apărarea persoanei și a averii, are neapărată trebuință de ostași, dela cari se cere cu totdédinsul, ca să fiă sănătoși, tari, vârtos, dedați cu fόμεa și setea, cu frigul și căldura, cu dese strapațe și cu alte neajunse, ce i ajung în viața militară. Din toate aceste esă lămurit la lumină, cumcă statul este ciemat a îngriji cu totă luarea aminte de creșterea fizică a supușilor săi.

Mai este încă și o altă împregiurare, care vorbește pentru stat în privința acésta. La înființarea unui institut pentru deprinderile trupesti se ceru spese, care un cetățen singur, seú o familie și doue, de sine, pe lângă totă buna voință nu le pot subpurta, în vreme ce statul, căruia i staú toate mijlocele spre liberă dispunere, o pot face acésta cu multă ușurătate, mai alesu spriginitu fiindu de părerea publică și de concurența comunităților. Pe lângă aceste statul i staú de îndemână și alte măsuri, prin care el pot sprigini și ajuta cauza creșterii fizice și pezișu. El pot pune la cale p. e. ca să se dee poporului învățatură deslucitoare în privința acésta; ca naintătorii acesteii întreprinderi atât de însemnată să

primescă onorarie frumoase, care servesc totodată și pentru încurajarea altora; elu pôte tipări și împărți cărți la popor în privința acésta, prin care se aibă ocaziune fiecare a se pătrunde de neapărata trebuință pentru înființarea acestor așezăminte fericitorie pentru omenime. Cu unŭ cuvântu elu pôte pune în lucrare tôte organele care vinŭ în cea mai d'apropo atingere cu poporulŭ, și prin acele să aducă cauza acolo, ca asemenea institute să fie îmbrățișate și căutate cu tótă căldura.

Să ascultămŭ în urmă ce a zisŭ în privința acésta întră alții, și renumitulŭ doctorŭ Haneman : „Fie'mi eratu și mie a face câteva băgări de sémă în privința deprinderilorŭ trupesti, care la creșterea pruncilorŭ nu se potŭ recomanda de ajunsŭ, nu numai că prin acele trupulŭ lorŭ, prin urmare și spiritulŭ, se întărește și învârtoșiază, ci pentru că prin ele ei se deprindŭ a încongiura multe pericole, care potŭ da peste ei în viață. Copiii, fiindŭ mai mulți la olaltă, simtŭ o mare plăcere a se întrece în sărite, asvârlire, urcare, ș. ce. l. Opririle și dojenirile din partea părințilorŭ și a mai marilorŭ lorŭ în de obște nu folosescŭ nimicŭ. Prunci, cari sântŭ fricoși dela fire, prin asemenea dojene se facŭ atât de pusilanimi, în câtŭ fiindŭ și mari, nu'i potŭ îndupleca să sară peste unŭ părău, séu să trecă la vreme de nevoie peste o punte mai îngustă. La alții iarăși înfruntările acele servescŭ de o încurăgiere și mai mare. Celŭ mai bunŭ mizlocŭ de a scuti pe acești din urmă de frângerea gâtului, iar pe cei fricoși de a'i însufleți, este a le da învățietură formale în tôte deprinderile trupesti, precum: în săritŭ, urcatŭ, în purtarea de lucruri grele, în rădicare, fugire pe o punte îngustă, ș. ce. l. Nu este cu puțință, ca omulŭ să aibă copiii pururea înaintea ocilorŭ se. Deci, decă deprinderile aceste se vorŭ face în formă de lecțiune, atunci fiindŭ copiii și singuri, nu lesne vorŭ veni la cugetare de a se mai întrece. Săltatulŭ (dănțuitulŭ) în sine încă e o deprindere folositorie, dar tăcândŭ despre aceea, că pași începători, învăduse în casă, pentru tineri sântŭ unŭ lucru prea uniformŭ, în câtŭ li se urește de elŭ, apoi săltatulŭ servește mai multŭ spre aceea, ca omulŭ să'și știe ține și purta trupulŭ, iar nu înr'atăta spre întărirea lui. Arŭ fi dar prea de doritŭ, ca în fiecare cetate să se întocmescă celŭ puținŭ unŭ locŭ publicŭ de gimnastică pentru copii, unde ei, sub privilegia unui maestru în tréba acésta să primescă instrucțiune în tôte deprinderile trupesti. Dóră prin aceea cu încetulŭ s'arŭ aduce unŭ altŭ tonŭ în petrecerile și desfătările cele soțiale a le claselorŭ mai nalte de poporŭ, spre a aduce iarăși în flóre jocurile și deprinderile gimnastice, care la Greci și Romani aŭ contribuitŭ așia de multŭ spre cultivarea caracterului celŭ plinŭ de vigore.“

Aplicândule acum tôte acestea la starea noastră de astăzi din acésta patriă, aflămŭ, că statulŭ, pătrunsŭ de folosulŭ ce'i va proveni, fără nici o îndoélă, din creșterea fizică a supușilorŭ se, nu numai că nu împiedecă școlele gimnastice, de care, până în câtŭ știmŭ noi, s'aŭ formatŭ până acum pe la gimnasiile din Brașovŭ și din Sibiiŭ, ci pe profesorulŭ dela Sibiiŭ, fiindŭ aceea școla statului, îlŭ și prevede cu salariŭ de ajunsŭ, și școla acésta gimnastică, s'a pusŭ sub privilegia unui Doftorŭ.

De n'amŭ ști, că poporulŭ nostru în privința deprinderilorŭ trupesti învățatŭ după regulă și sistemă, până acum n'a avutŭ nici o cunoștință, nu ne amŭ fi estinsŭ așia pe largŭ în desciderea acésta; dar așia temândune de cei trei dușmani înfricoșati a tuturorŭ întreprinderilorŭ noe, cari ținu pururea cu poporulŭ, adecă: de prejudițŭ, lene, și neștiință, ne amŭ propusŭ a ne folosi de tótă ocaziunea binevenită pentru gimnastică, ba ciarŭ a cerceta și în persónă mai adese ori școla de gimnastică, ca se ne convingemŭ cu ocii despre silința, ce o vorŭ desfășura tinerii noștri romani, cari se află pela școlele aceste cetăți, întru cercetarea și propășirea în deprinderile trupesti, ce condiționează creșterea fizică.

Iuliū Barone de Hainaū.

Acestū bărbatū mare s'a născutū la a. 1786 în Caselū în Curhesen, și în urma unui biletū de mână alū Maiestății Sele Împeratului Franciscū I. din 8 Fevruariū 1801 a întratū ca sublocușininte în alū 25 regimentū de infanteriă, unde înaintă la rangū de Locușininte, și luoă parte la campania din a. 1805 în Germania, aci în bătaia dela Nördlingen fu greū rănitū, și prinsū. În 28 Fevr. 1806 se făcu sub căpitanū la reg. 35 de infanteriă, în a. 1809 înaintă la rangū de căpitanū, și în bătălia dela Vagram fu iarăși greū rănitū. În a. 1813 se organiză în Boemia unū batalionū așia numitū ușiorū, a cărui comandă se încredință lui Hainaū cu rangū de Maiorū. Înșușirile cele înnăscute ale acestui bărbatū, o rară viteză și energiă, se desvoltară încă de atunci într'o măsură bogată. Acēsta mai vartosū a recunoscut'o generalele Maiorū Șnaider într'o relațiune despre ocuparea Montbeliardului. În a. 1823 se făcu Hainaū subcolonelū, la a. 1830 colonelū, la a. 1835 generale maiorū, și în a. 1844 mareșalū locușitorū și divisionariū în Austria de susū, la a. 1845 proprietariū alū reg. 57 de infanteriă, în a. 1847 fu strămutatū ca divisionariū la Timișóra. La prorumperea resbelului în Italia s'a îmbiatū Hainaū de bună voiă de a servi în armata italianescă. Eșindū mareșalulū Radețci în 21 Iuliū 1848 din Verona, ca să iae ofensiva cea de multū dorită în contra Piemontesilorū, Hainaū a remasū îndărăptū ca comandante alū fortăreței Verona. Espedițiunea brigadei Perin din Verona la Soma campania în 25, care a contribuitū așia de multū la învingerea câștigată atunci, are a se mulțami singurū istețimeī ceī strategice a lui Hainaū, isteria resbelului acestorū ani a prețuitū de ajunsū acēsta împregiurare. După bătaia dela Custoța, a căpătatū Hainaū ordine, ca să țerneze fortăreța Peshiera. În Bergamo și Ferrara a știutū elū prin o pășire energiōsă a restatornicī liniștea. Unulū dintre cele mai marī serviție, pentru care întrēga împerăți 'i e datōriă cu mulțamită, a făcutū elū sub timpulū campaniei ceī scurte din a. 1849, când mareșalul Radețci l'a lăsatū ca comandante alū unei armate mice de rezervă în țēră, care era întărâtată, și dānsulū cu o cutezare bine calculată a pornitū cu tōtă puterea în contra oștilorū piemontese. Ocuparea Breșiei prin Hainaū după o apărare cerbicōsă din partea partidei resculătorie, care 'și avē așia zicāndū sālașulū seū în acēsta cetate, are meritulū seū, că prin acēsta a încongiuratū o vărsare de sānge mai mare, ce s'ar fi și întāmplatū, de s'ar fi lăsat Hainaū, ca să'lū rānescă unū simțū de umanitate falsă, de și scriitorīi partidei resturnătorie se silescū a se folosi de acēsta faptă istoricā în favōre lor. După aceia fi Hainaū însărcinatū cu asedia Veneției, însă curāndū apoi 'ilū ciemă încrederea cavaleresculū seū Monarhū pe o carieră plină de lupte. În 30 Maiū 1849 denumitū fiind de comandante alū armatei în Ungaria și de Feldtaigmeister, primi Hainaū însărcinarea de a pune sferșitū iute rescōlei în Ungaria, și energia și înțelepțiunea lui a înplinitū acēsta însărcinare cu o iuțelă de minune. Bătaia dela Timișóra e fostū urzitorulū morale alū catastrofeī dela Vilagoșū.

După pacificarea Ungariei 'și luoă Hainaū, pre carele l'a așezatū Monarhulū în bine meritata stare de odihnă, zioa bună de la soldații armatei subordonate lui în cele mai căldurose espresiuni. Timpulū seū 'lū întrebunță acum Hainaū spre întreprinderea unorū călătorie mai marī. E cunoscutū atentatulū, care a fostū sevărșitū în Londonū asupra persōnei sele, scenele aceste ale cruzimeī brutali din partea unei partide, care n'are nicī o speranță, fură repețite la retōrcerea prin Hanovera. Acēsta însă n'a împedecatū pe nefricosulū bărbatū, de a întreprinde în a. 1852 o altă călătoriă. În Briuselū 'lū scuti loialitatea consoțilorū seī, éră în Parisū poternica voie a șefului statului de repețirea scenelorū din Londonū. Înainte cu câteva zile a venitū Hainaū din Graț, loculū petrecerei sele ceī retrase încōce, ca se fericiteze pe M. Sea

Împeratul pentru scăparea cu privilegiul atentatului, și o faimă tare țirculătoare asemna acestui bărbat încă plin de viață e nouă activitate importante. Cine l'a văzut la serbătorea rensenătoșerei Monarhului, acum sâmbătă, cine l'a văzut duminică ducându-se la unii și la alții în vizită, acela nu va fi cugetat, că noaptea de duminică spre luni va pune sfârșitul zilelor lui. Dacă și n'a fost bătrânului eroi iertat, ca să afle mórtea de soldat pe câmpul bătăliei, totuși o ursită binevoitoare l'a cruțat de o bolire îndelungată. O damla a făcut viața se un sfârșit iute.

Haina a fost o personalitate ageră marcată, ce în secolul nostru a început a fi tot mai rară. În fața lui, cea înzestrată cu o musteață de o celebritate europeană, și cu un ochi străbătătoriu, era zugrăvită acea cavalerescă îndărătnicire de soldat, care a opus pe eroica noastră armată revoluțiunei cu un succes de triumfătoriu.

Lumei 'i place a afla contrarietăți și paralele și întâmplarea – dacă voim așa a zice – joca adese ori pe mâna acestei plăceri. Aș nu e de însemnat, că bătrânul viteză Haina, neobositul combătătoriu al revoluțiunei, a încis ochii tocmai în 13 martiu, când înainte cu cinci ani s'a început o mișcare plină de nenorociri.

Monarhia Austriacă.

Transilvania.

Mesagerul sibian zice în o corespundință din 19 Martiu. Pre cum este cunoscut, advocații țerei acestei după o ordinațiune a ministeriului de justiția din 14 Maiu 1852 au să se subpună la un esemine verbale și în scris la judecătoria înaltă, dacă vrău să mai continue advocația.

Noi sântem într'o pușețiune plăcută a poté înștiința cumcă D. Advocat din Cluj Alesandru Colat a fost cel din tâu în totu Ardélului, care s'a subpus acestui esamine, și pe cât știm din izvoru securu cu succes escelente.

– Pre cum ni se înștiințază din Aiudu din izvoru securu, arestantele, ce sta la judecătoria cerculare de a colo în cercetare P. C. a fost petrecut în 13 acestei lune peste piațu de un vighetoriu de arestanți. Cu acésta ocașiune suce acestui arestante a apuca o lopată de feru, ce era în piațu de vândutu, cu care elu apoi se opusă atât vighetoriului, cât și ori cu care se apropia de elu. Din întâmplare veni și comandantele de postulu Gendarmeriei, ce se află acolo, și provocă pe escedentele să se astămpere. Acesta însă, în locu să se supună sare asupra căprariului de gendarmeria și trage cu lopata asupra capulu acestuia. Căprariulu se vezu dară silitu a face întrebunțare de armă spre apărarea sea, și trânti o lovitură de sabia penitentulu peste capu așa de bine, cât acesta căzu giosu sângerându, și după câteva ore muri în urmarea vătămării.

– Înaltulu miniteriu de finanția a denumit pe concepistulu de finanția în Transilvania Ioane Hertel, și pe concepistulu de cameră în Austria Ignatiu Hrubant de Comisari circulari de finanția în Transilvania.

– Comanda generale militare din Transilvania a denumit pe părintele Ioane Mezei din Diecesa Aradulu de capelanu militare la regimentulu ce. r. Carolu Ferdinandu.

– În 1 Martiu s'a întemplat în Mordeș lângă Mediașu un omor înfiorătoriu. Andreas Šmidt, care avé încă patru copii în viață, adecă 3 fete și 1 fecioru, trăia bine cu nevasta sea și era omul cel mai de omeniă, veni în zioa aceea diminéta la 5 ore la aceea nefericită și scrintită idee, să'și omora copii

încă dormind. Nică nu se gândi multă până cândă luă securea, și lovi dearândulă cu dânsa pe copii în capă, apoi își tăie și singură gâtulă cu briciulă, și așa muri și elă. Dintre copii fata de 8 ană, Ana a și murită, iară de cea mai mică de 3 ½ ană este puțină nădejde că se va mai rădica. Ună fecioră de 11 ană, și alta fată de 6 ană, cu tôte că sântă greă răniți, totuși pôte că voră scăpa cu viață.

Ungaria. Arătătorulă Arădană se plânge, că târgulă trecută nu coresponsă așteptării din lipsa baniloră. Industriașii nu aflară cumpărătoră, iară țeranii puțină putură vinde din produsele loră pentru prețulă cel pré mare în proporțiune cu celelalte lucruri. – Spirtă a fostă puțină. Lăna s'a vândută cu vr'o cățiva florină mai efină decâtă în anulă trecută. – Slivovița s'a vândută cu 18 fl. acovulă. Peile de cală crude cu 10-13 fl. m. v. v. cele de vacă cu 24-28 fl. iar cele de boă cu 30-40 fl. Peile de ôe ungurești cu 4-5½ fl. unele forte grele cu 6 fl. iară cele nemțești dela 5-6 fl. perecea. Părulă de cală lungă cu 1 fl. 48 cr. până la 2 fl. funt., iar celă scurtă dela 54 cr. până la 1 fl. m. v. v.

Austria. Viena 14 Martiă. Îndată după ce s'a întorsă M. Sea Împeratulă dela biserică la palațiulă împerătescă, Consululă Vienei fu ciămată prin Escelenția Sea adjutantele împerătescă primariă Conte Griune acolo, și avu norocire de a fi înfățișată M. Sele, care'i descoperi îndestularea Sea cu ordinele și cu simțimentele, ce s'aă menifestată pretutindinea în capitale. Totdeodată i arătă, câtă de pătrunsă a fostă M. Sea înțelegând din repórtele ce i s'aă făcută conpățimirea, care o aă dovedită tôte clasele poporăționei din Viena, până când Monarhulă a fostă bolnavă. În sfârșită 'lă însărcină M. Sea, ca pentru aceste semne de o strănsă alipire și sinceră conpățimire să descopere locuitoriloră Vienei Préinalta complăcere și mulțămită.

Aséră a fost M. Sea în teatrulă curții, unde fu primită de către numerosulă publică cu celă mai mare entuziasmă, și se cãntă imnulă poporale de către cei ce erau față, stândă în picioră.

Adjutantele generale Conte de Griune a căpătată dela M. Sea pentru meritele sele crucea cea mare a Ordinulă Leopoldină.

Viena 16 Martiă. Trenulă de postă, care a venită astăzi diminéta pe drumul de feră de la Pesta, se izbi dinjosă de Pojună la olaltă cu optă cară de povară góle. Izbitura a fostă atătă de puternică, încătă carăle de povară se zdrobiră în bucăți mice, mașina însă a Trenulă se prăvăli de pe drumulă celă de trei stăngini înaltă în josă, și îngropă subt sine pe conducătorulă mașinei și pe încălzitorulă; al doilea încălzitoră fu asvărlită câtă acolo, și căpătă mai multe loviture la trupă; dintre pasageri nu se vătămă nică unulă.

– Din tôte țerile de corónă vină înștiințeri telegrafice, că știrea despre resănetoșierea M. Sele a produsă cea mai viă bucuriă, și că pretutindină după primirea aceste știri aă alergată locuitorii la biserice spre a aduce mulțămită lui Dumnezeu pentru reîntregirea sănătății a préiubitulă Monarhă.

Viena 17 Martiă. Țerimonia îmormântărei a Generalulă Hainaă s'a sevărșită astăzi după amiază. După binecuvântarea remășițeloră trupești porni conductulă dela casarma din piațulă bucateloră. Înainte mergea ună despărțemântă de cavaleriă, apoi colónă de infanteriă. În urma acestora carulă cu cosciugulă, trasă de șese căi negrii. Înaintea carulă mergé calulă lui Hainaă îmbrăcat în negru, după cară ună bărbată îmbrăcată totă în feră cu sabia trasă, apoi rudeniile reposatulă și ună numeră mare de óspeți, între cari se află Arhiducele Carolă Ludovică fratele M. Sele Împeratulă, în uniformă ulănescă, Arhiduciă Vilhelmă și Rainer, mulți generali și ofițeri, precum mareșalulă Principele Vindișgreț,

mareșalul locuitorii Vimpfen și alții toți cu fâșii de floră. Înaintea carului cu mortul mergeu șese tunuri, și totu atătea după caru. În urmă mergeu mase de infanteria cu flamure de doliu și unu despărțământu de cavaleria. Conductul merge în rândul acesta la drumul de feru de miază zi, unde cosciugul fu pus pe unu caru de abure, spre a fi espedat la Grațiu în Stiria, unde s'a hotărât, ca să fie îngropat trupul reposatului. Aci trupele se așezară în rând și dădură salvele cuviinciose. Totu astăzi fu și înmormântarea Arhiepiscopului din Viena.

Despre momentele cele de pe urmă din viața Generalului Hainău aflăm următoarele: În 13 séra a fostu Hainău într'o soțietate, unde a jucat vistu. La ziuemate pe 12 s'a întorsu în otelul Munciu, unde și avé locuința sea. Simțind niște înneacăuri la pieptu, de care în anii din urmă a pătimitu mai edese ori, se puse în pat și porunci slugitoriului seú ca să lú frece, ce l'a ușiurat încátuva așa câtu a zisú slugitoriului, ca și elú să se culce. Nóptea la 1 óră ciamă éráși pe slugitoriú la sine prin clopoțelú, căci dorerea la peptu începuse de noú. Slugitoriul începu éráși a lú freca, dară făr' de nici unú folosú, ba băgă de sémă, că tresurele de pe fața generalului totu mai tare se scimonosescú. Atunci ciamă pe stăpânul otelul, carele se încredință numai decátu că starea generalului e de totu critică. Bolnavul se vedea a și fi eșitú din șimțiri. Atunci trimise după doftorú, dară înainte de ce arú fi venitú acesta, generalele a plecatú capul la o parte și a reposatú fără de nici o luptă de mórte.

Montenegro.

Gazetei din Triestu se scrie sub 5 Marțiu următoarele: Omer Pașa și va concentra trupele seú în fortărețele Spusu, Podgorița și Zabliac. Desbinarea între Montenegrini și între Turci e atât de mare, cât nu se mai póte vindeca; cei dintăiu strigă tare, ca să li se dee îndărăptu niște ținuturi delângă mare, care în véculú 15 s'au ținutú de Montenegro. Turcia va trebui așa dară totdeauna să țină la graniță o armată pe picioru pentru apărarea Albaniei. Paguba, ce au avut'o Montenegrini și câteva districte din vecinătate, vorú trebui Turcii să o întórcă înapoi, érá pentru văduvele și orfanií celorú căzuți va îngriji țera.

Trupele turcești înainte de retragerea lorú din Montenegro au sevărșitú niște crâncenií, de care se înfióră șimțulú omenilorú. Așa s. e. capetlee Montenegrinilorú celorú omorâți le au înșiratú ca niște mărgelile pe șinóre, și apoi le au tărátú legate de cai pe drumuri. Bisericele și capelele de prin locurile cele cuprinse de dânșii le au jefuitú Turcii cu totulú. Adeveratú că Omer Pașa la părere au pedepsitú pe vr'o cățiva inși, carií au făcutú mai mari crâncenií, dară totuși pentru gonirea creștinilorú, pentru despoierea bisericelorú, pentru pângărirea femeilorú și a copiilorú n'a pedepsitú pe nimene.

Turcia.

Constantinopole 6 Marțiu. Dela venirea admiralelui rusescú Principelui Mențicof se află cetatea nóstră în mare neodihnă. Grămezí de ómeni, ce se ținú de biserica răsériténă, se adună în tóte zilele înainte palatului ambasadei rusești. Posițiunea cea înaltă a ambadorului rusescú de acum, și mulțimea persónelorú distinse, care lú însoțescú, dovedește, că misiunea lui trebuie se fie de mare importanță. Principele a făcutú până acum visita sea numai marelui vizirú, la Sultanulú încă n'a fostú. Pe ministrulú dinafară nici că l'a cercetatú, din care causă acesta și a și datú dimisiunea. Până acum încă nu s'a denumitú nimené în loculú lui.

După vorbele, care se audă ici acolo, ambasadorul rusesc cere de la Pórtă esilarea emigraților, estinderea protectoratului rusesc preste toți creștinii grecești din Turcia, trecerea liberă a flotei rusești prin Dardanele, cesiunea portulă dela Batum în favórea Rusiei, și împărtășirea mai multor privilegii pe partea creștinilor de legea grecescă în privința sfântului mormânt.

Totdeodată se vorbește, că prin o notă rusescă s'ar fi cerut de la Pórtă, ca să mai amâne denumirea unui următoriu în locul Principelui Moldaviei până atunci, până cândă acesta se va însenătoșia, séu se voră arăta simptome, că bóla nu se mai póte tãmădui. Ca motivă ală acestei cereri se aduce înainte bunețea și patriotismulă acestui Principe, prin care s'a făcută fórtă plăcută la Moldoveni.

Mai încolo e vorba, că Principele Mențicof va cere în tonă categorică de la Pórtă, ca să stee Rusiei înr'ajutoriu spre a incasa celtueele, ce le a făcută cu prilejiulă ocupațiunei Principatelor, căci almintrelea voră întra éráșii trupele rusești în țerile aceste.

Ună curieră franțozescă a sosită aci, și a adusă o notă a consulului turcesc de la Dardanele, prin care cere, ca să se pedepsiască comandatele turcesc ală Dardanelelor. D. Lavalete ambasadorulă franțozesc, călătorindă în zilele aceste la Parisă, a cercetată pe consululă franțozesc, care reședză la Dardanele, și a remasă acolo până séra. Voindă corabia după apusulă sórelui (ce este oprită) a trece prin strămtórea mării, straja turcescă de la țermură slobozi ună tună fără de glonț ca semnă, că corabia are să stee în locă. Ambasadorulă însă porunci, ca se se împlănte stégulă celă înaltă, și să mérgă mai de parte. Atunci Turcii sloboziră o giulea asupra corabiei, și era p'aci să lovescă în corabiă și să o spargă. Se zice, că pentru acésta faptă comandatele turcesc s'a scosă din slujbă.

America.

În orașulă Acapulco din republica Mecșico s'a întâmplată în nóptea în 4 spre 5 Decembre 1852 ună cutremură înfricoșiată, care a prefăcută acestă orașiu în ruine. Despre acésta nenorocire ună corespondinte ală Gazetei de Colonia scrie următóriele: zece minute după 10 óre séra, cândă din norocire numai puțină locuitoră se culcaseră, între cariă me aflamă și eu, a fostă lumea speriată prin ună cutrenură cumplită. Pământulă se clătina cu ună urletă gróznică în direțiune perpendiculariă, făcândă după calcululă meă 4-5 sbuciumătore într'o secundă. Mai tóte casele se surpară, nuoră de pulbere împlură cetatea, și locuitorii speriași săriră amețiți în ulițe, ca să nu fie îngropați sub ruinele caseloró loră. Ca din teiă sbuciumătură, care a fostă însoțită de surparea zidurilor și a băneloră, m'a deșteptat; îmbrăcată de ziometate amă ajunsă printre ruine și printr'o pulbere, pentru care nu mai potémă deșcide ocii, norocos la locă liberă, părăndumă bine, căci amă scăpată nevătămată. Pe ulițe și prin piațe erau bărbați, mueră și copii în genunci, rugănduse lui Dumnezeu. Într'aceea se surpară tóte casele de totă séu în parte, așia cătă cetatea era o masă de ruine. Din norocire era încă devreme și cei mai mulți locuitoră încă nu erau culcați, din care causă numai ună omă șia perdută viața. Mulți însă fură ușioră răniți. Marea se trase cam de vr'o 20 de urme îndărăptă, și era témă, că cu atătă mai cu mare potere va eși afară, și va îngite totă. Însă s'a rentorsă încetă încetă la starea normale. Tótă nóptea a ținută cutremurulă cu mice întrerumperă, și în cele 14 zile din tãiu n'a avută nimené nică cea mai mică odihnă, și încă și acum avemă din vreme în vreme sbuciumătură ușiore. Noi trăimă prin corturi pe ulițe și în piațele publice. Casa nóstră încă a pătimit fórtă multă; ce încă nu s'a dărămată, stă așia încătă în totă minutulă amenință cu surpare. Paguba se prețuește

la 3 până la 400,000 piastrii, ce pentru o cetate numai cu 4000 de locuitori e foarte mult. Pământul s'a crăpat la multe locuri și ne amenință cu nouă pericolul.

Neviorcă 4 Martiu. Dep. Tel. Noualesul Președinte Pierse fu astăzi inaugurat și a slobozit către congres o înștiințare, în care estinderea teritoriului al statelor confederate se spune a fi necungiurată, ce însă are să urmeze într-un cipă cinstit și loiale. Mai departe adauge, că în privința turburărilor europene Guvernul staturilor confederate se va porta indiferent, dară totuși nu'și va ascunde simpatiile se pentru cauza libertății și a progresului. După fraza acăsta urmază împărțirea, că susținerea sclaviei e de neapărată lipsă pentru esistența statelor întrunite.

Miscele.

Asoțiațiunea femeilor din Peșta vrea se facă o scólă de lucră pentru fete după muștra celei din Viena. Acesta este negreșit unu din cele mai potrivite așezăminte, a pune pe copilele serace prin un învățământ corespunzător scopului în pușețiune a se hrăni pe sine însuși și a puté fi părinților sprijonă. Binecuvântatul rezultat a unei astfel de întreprinderi nu va îngădui a aștepta după dănsul!

Tărgul de țără din Peșta s'a arătat în decursul se mai bun decât ce era obștesca așteptare. Puținele produse ce erau, s'a vândut cu bun prețiu.

Se vorbește cumcă țedulițele de 6 cr. se vor trage din curs încă în anul acesta.

Un Naturalist vrea să fie aflat bôla cartofilor într'un insectă care se ține de genul lăcustelor și arăvé colórea și mărimea unui purece.

În Timișóra a depus un surdo-mut esamene în vorbire publice în ființa de față a unei mulțime de ascultători. Acest surdo-mut de și a învățat dabia 4 septemăne, el totuși știe se pronuncie numai singuratec litere, și vorbe, ci și ziceri întregi. Și nu e nici o îndoială, cumcă dănsul prin o îndeletnicire mai de parte va învăța bine a vorbi. Un lucru adeverat suprinzător, căci vedem cu puțință aceea ce până acuma se ține a fi fără puțință.

În 3 și 5 Martiu s'a împărțit la Domni pământești din Bănat ca despăgubire pentru robote iarăși o sumă de 74,420 fl. mon. conv.

Pentru cutia de păstrare.

Așa numită apa principesei (**Prinzessen Wasser**) ce se întrebuintă de dame ca mizloc cosmetic (suliman) după analiza, ce s'a făcut cu dănsa constă din plumb, și din rășină de Venzoe. Și fiind că acest mizloc pôte minți pentru un moment o pe fină, netedă, dar după aceea se face cu atăta mai stricător de tonul și viața pelei, ba pôte dărăpena și sănătatea întregă, noi ne ținem de datoriă a trage atențiunea damelor noastre asupra acestui soliman stricător, și a le da acel sfat amicabile, ca să nu'lu rabde pe toaletele se.

Iară junilor amorezi, cari vreau să cunoscă fețele amoreselor se, în cât acestea sânt colorate cu color natural, se cosmetic, recomandăm se porțe în bozunariu o stigliță cu spirit de alui Veguin, care acuma se numește și asmodi, și în momentul probei să o țină înaintea feței amorezei se, firește destupată. De nu se va scimba colórea feței, atunci fără totă îndoială acăsta e curată, rumenită cu sulimanul natural, iară fețele cele vâpsite nu vor roși de rușine, ci vor negri de duhórea lui asmodi, ce pentru gustul nostru pôte se fie și mai neplăcut.

Ună antidotă (contravenină) de căpeteniă pentru oră ce venină, recomandă englezii ôe crude și lapte. Adecă decă s'arū întempla ca cineva să se învenineze prin ceva, să sórbă ôe crude; și să bé lapte câtă de multă.

Înștiințare.

În zilele aceste au eșitū de sub tipariu „Molitvelnicul“ bogatū cu litere roșii și negre, în care se cuprindū rândueleele tuturorū slujbelorū bisericești, dimpreună cu rânduiala la sfințirea bisericelorū, odórelorū și vaselorū bisericești, a clopotelorū, praporelorū, a puneriī temeliei la Biserice și la case, și cu Țerimonialulū la zioa Împeratului.

Productulū acesta noū alū tipografiei diecesane tipăritū în octavū lesne de purtatū se recomandă atâtū prin unū tipariū frumosū, curatū, deslucitū, câtū și prin o hârtiă alésă și trainică și prin unū prețū moderatū în împregiurările scumpetei de astăzi. Prețulū unū esemplariū nelegatū e 3 fl. m. c. și se află de vânzare în Cañtelaria Episcopiască de aici.

Sibiiū 10 Marții 1853.

Dela tipografia diecesană

Înștiințare.

La 1 a aprilie după c. n. se va vinde în Săcărâmbū o sumă de 2470 de galbeni la licitația celorū ce vorū da mai multū.

Cumpărătorii sântū îndatorați a depune prețulū $\frac{1}{3}$ în bancnote de 5 și de 10 f. și $\frac{2}{3}$ în țedule mice între care baremū 500 fl. au se fie de 6 cr. și de 10 cr.

Cursulū banilorū la Viena în 18. Marțiu. Calend. noū.

Aurulū _____ 114 $\frac{1}{4}$

Argintulū _____ 109

Redactor respunzetoriū: **Dr. Vasici.**

Editura și tipariulū Tipografieī diecesane.